

Vybrané otázky smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov

Európska únia v priebehu rokov 2018 a 2019 prijala balíček legislatívnych dokumentov nazývaný aj Zimný energetický balíček, ktorý predstavuje komplexnú reformu energetickej politiky Európskej únie.

Zimný energetický balíček má za cieľ udržať konkurencieschopnosť Európskej únie na energetickom trhu a uľahčiť prechod od fosilných palív k čistejšej a udržateľnej energii. Súčasťou tohto balíčka je aj novela Smernice o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov¹ („Smernica“), ktorá má byť transponovaná do vnútroštátnych predpisov krajín Európskej únie do 30. júna 2021.

Nový záväzný cieľ

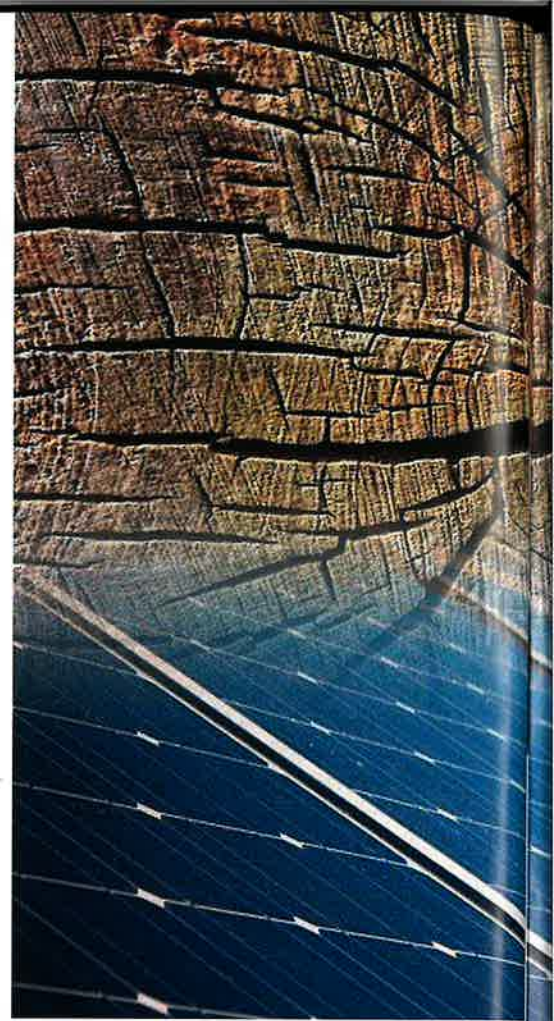
Smernica, podobne ako ostatné legislatívne akty z balíčka, reflektuje potrebu zmeny záväzných cieľov Európskej únie tak, aby boli splnené záväzky vyplývajúce z Parížskej dohody, a teda okrem iného, stanovuje aj nový záväzný cieľ pre členské štáty, aby spoločne zabezpečili, že podiel energie z obnoviteľných zdrojov v Európskej únii na hrubej konečnej energetickej spotrebe bude v roku 2032 predstavovať aspoň 32 %.

Každý členský štát je následne povinný ustanoviť si výšku svojho národného príspevku. Smernica tiež priamo upravuje ciele týkajúce sa využívania obnoviteľnej energie v niektorých konkrétnych sektoroch.

V odvetví dopravy sa od dodávateľov palív vyžaduje, aby minimálne 14 % spotrebovanej energie predstavovalo energiu z obnoviteľných zdrojov. V odvetví vykurovania a chladenia je stanovený cieľ minimálne na ročné zvýšenie podielu obnoviteľnej energie v odvetví o 1,3 %.

Právo spotrebiteľov vyrábať vlastnú energiu z obnoviteľných zdrojov

Smernica sa snaží o čo najväčší rozvoj využívania energie z obnoviteľných zdrojov, práve z tohto dôvodu sa výrazne zameriava na spotrebiteľa a aktívne ho zapája do procesu tvorenia energie z obnoviteľných zdrojov, výsledkom čoho je legislatív-

ne zakotvenie nových subjektov na energetickom trhu, a síce tzv. „samospotrebiteľa energie z obnoviteľných zdrojov“ a „komunity vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov“.

Smernica zároveň samospotrebiteľov a komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov chráni pred rôznymi diskriminačnými podmienkami, postupmi, poplatkami a zbytočnou administratívnou záťažou.

Samospotrebiteľom sa rozumie koncový odberateľ, ktorý vyrába energiu z obnoviteľných zdrojov pre vlastnú spotrebu, teda ním môže byť napríklad domácnosť, bytový dom, priemyselné alebo kancelárske zóny, avšak platí podmienka, že pre samospotrebiteľov, ktorí nie sú domácnosťami, nesmie výroba energie z obnoviteľných zdrojov predstavovať hlavnú podnikateľskú činnosť.

Samospotrebiteľia sú po novom oprávnení okrem vyrábania energie aj na skladovanie svojej nadmernej produkcie energie alebo jej predávanie.

Samospotrebiteľia, ktorí sa nachádzajú v tej istej budove, sa tiež môžu dohodnúť, že budú vyrobenú energiu využívať spoločne a budú pri tejto činnosti vystupovať a konať spoločne, a to bez toho, aby to ovplyvňovalo

ich sieťové a iné relevantné poplatky, ktoré sa uplatňujú na jednotlivých samospotrebitel'ov.

Komunita vyrábajúca energiu z obnoviteľných zdrojov bude nezávislou právnickou osobou, ktorá svojim členom poskytne primárne environmentálne, hospodárske alebo sociálne komunitné prínosy a účasť v nej bude otvorená a dobrovoľná. Členom takejto komunity budú môcť byť fyzické osoby, malé alebo stredné podniky, miestne orgány a obce.

Členské štáty by zároveň mali poskytovať podporný rámec na propagáciu a uľahčenie rozvoja komunit a tým zabezpečiť, aby sa do komunit mohli zapojiť aj spotrebiteľia s nízkym príjmom alebo zo zraniteľných domácností. Komunita vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov musí byť umožnený prístup na všetky vhodné trhy s energiou.

V odvetví vykurovania a chladenia je postavenie konečného spotrebiteľa posilnené povinnosťou poskytovať konečným spotrebiteľom informácie o energetickej hospodárnosti a podiele energie z obnoviteľných zdrojov v ich systémoch diaľkového vykurovania a chladenia. V prípade, ak tieto systémy nie sú účinné a efektívne, konečný spotrebiteľ má Smernicou

zakotvené nové právo odpojiť sa a vyrábať si teplo a chlad z obnoviteľných zdrojov sám.

Zjednodušenie administratívnych postupov pre projekty

Smernica si tiež dáva za cieľ znížiť administratívnu záťaž, keďže neprehľadnosť systému a zbytočná zložitnosť procesu budovania zariadení na výrobu elektriny bráni rozvoju energie z obnoviteľných zdrojov.

Prvým krokom je povinnosť členských štátov zriadiť kontaktné miesta, ktorých úlohou je najmä zjednodušiť proces pre žiadateľa a zabezpečiť mu tak poskytnutie komplexného poradenstva a realizácie celého procesu na jednom mieste.

Druhým krokom je podpora digitalizácie. Informácie o postupe pri žiadaní povolenia musia byť poskytnuté a dohľadateľné aj online a zároveň musí byť žiadateľom umožnené predložiť požadované dokumenty príslušným orgánom aj v digitálnej forme.

Smernica ustanovuje aj maximálne lehoty na vydanie žiadaných administratívnych povolení na vybudovanie, modernizáciu a prevádzkovanie zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a vybavenosti potrebnej na ich pripojenie do siete.

Smernica pri maximálnej dĺžke lehôt rozlišuje medzi vydávaním povolení na vybudovanie zariadenia na výrobu energie a povolením na modernizáciu existujúceho zariadenia. V prípade budovania nového zariadenia závisí maximálna dĺžka vydávania povolenia od kapacity zariadení na výrobu elektriny.

V prípade zariadení s kapacitou nižšou ako 150 kW by proces mal trvať maximálne rok a pri zariadeniach s vyššou ako uvedenou kapacitou, maximálne dva roky. Za mimoriadnych okolností môže byť táto lehota predĺžená o ďalší rok. Modernizácia existujúcich zariadení by mala prebiehať za zrýchleného procesu, ktorý nepresiahne jeden rok.

Bude zaujímavé sledovať, ako sa s uvedenými navrhovanými lehotami na vydanie povolení a s požiadavkou na zjednodušenie procesu získavania povolení prostredníctvom kontaktných miest, popasuje slovenský zákonodarca.

Mgr. Paulína Šlauková,
Mgr. Mária Sadloňová
Eversheds Sutherland,
advokátska kancelária, s.r.o.

1 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov, ktorá prepracúva a zrušuje predchádzajúcu Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES.